

KULTTUURIPOLITIIKAN
TUTKIMUSKESKUS
CUPORE

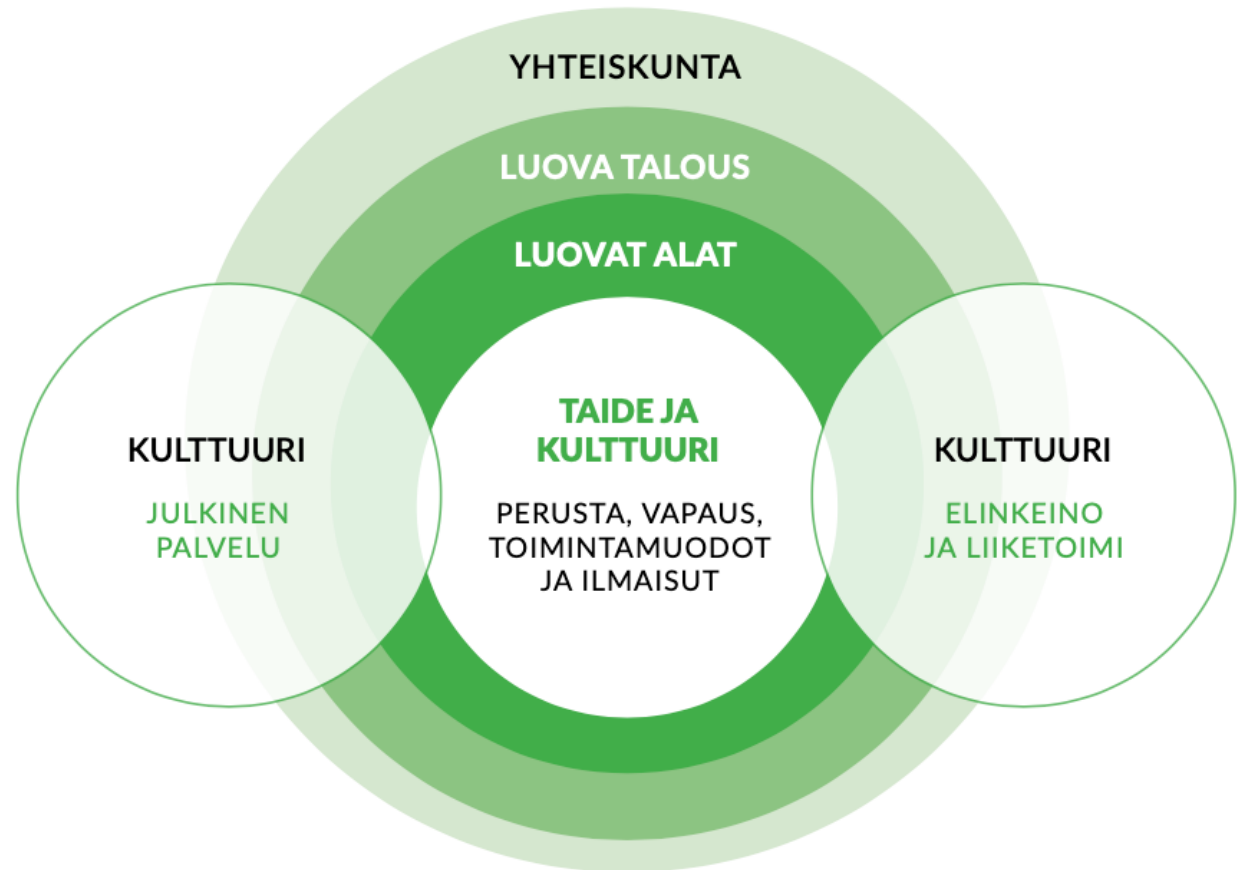
Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon 1 ja 2 osat
Näkymiä seuraavien sukupolvien Suomeen

VNS 16/2022 vp

27.1.2023

KULTTUURIPOLITIIKAN ULOTTUVUUDET

- Kulttuuri ymmärretään yhteiskunnallisessa keskustelussa usein valitettavan kapeasti
- Kulttuurin mahdollisuudet tulevaisuuden ajurina ja vipuvartena
- Kulttuurinen kestävyysmurros

KOKONAISRESILIENSSI – YHTEISÖRESILIENSSI

- Yhteisöllisellä kansalaistoiminnalla on suomalaisessa yhteiskunnassa pitkät ja vahvat perinteet.
- Erilaiset yhdistykset ja yhteisöt ovat keskeinen voimavara
- Demokratian ja hyvinvoinnin toiminnallinen ja kansalaisia aktivoiva alusta suomalaisessa yhteiskunnassa
- Ympäristönsuojeluun, liikuntaan ja urheiluun tai luovaan toimintaan ja tapahtumien tuotantoon keskittyvät kolmannen ja neljännen sektorin toimijat

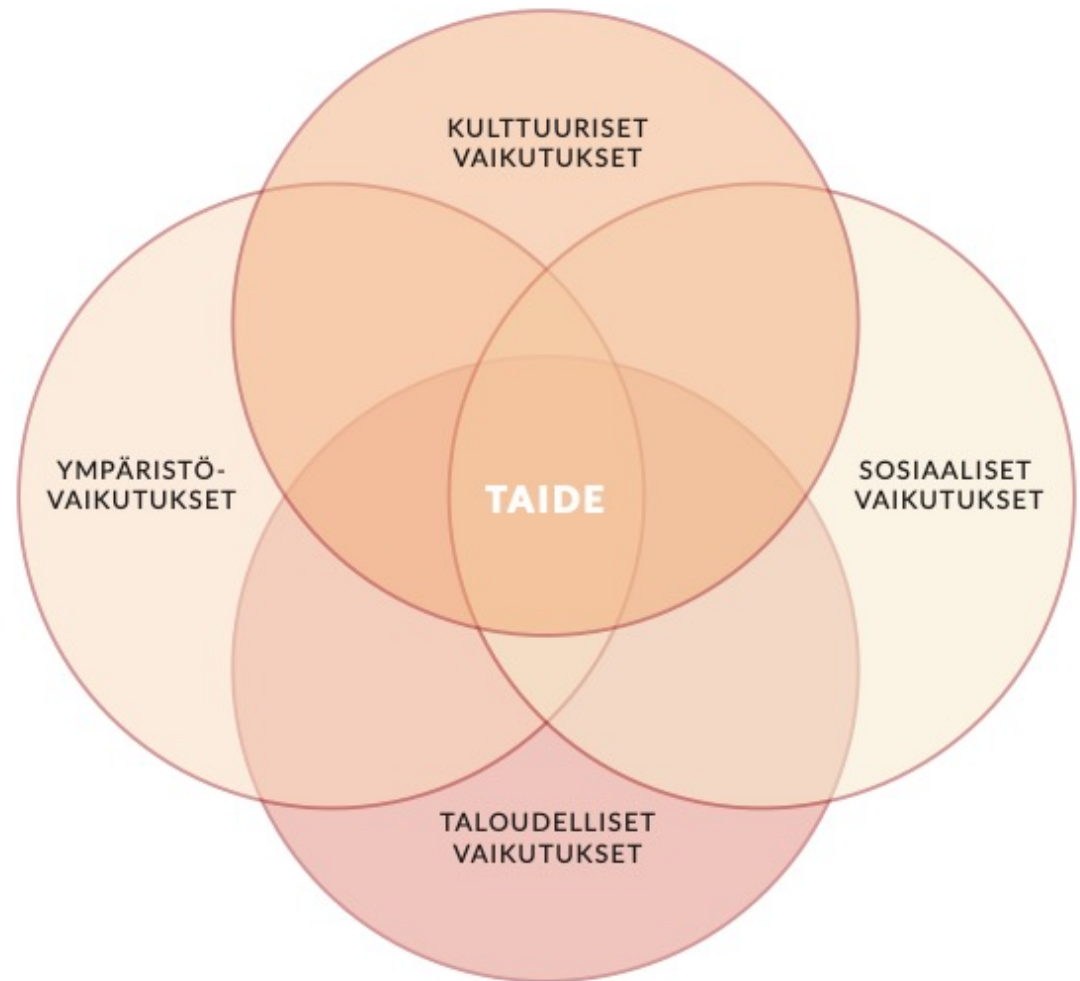

PLANETAARINEN VASTUU – PLANETARY WELLBEING

Taiteiden toimialoilla kehitetään *planetaarista vastuuta*.

Lukuisat kulttuuriperintöinstituutiot, kulttuurituotannot ja taiteilijayhteisöt tarjoavat konkreettisia malleja oikeudenmukaiselle vihreälle siirtymälle.

Tulevaisuuden Suomella ei ole varaa menettää taiteilijoita ja heidän luovaa potentiaalia.

Skenaario tuleville sukupolville

Vuosi	Yhteistyön maailman skenaarion vaiheistus Suomelle
2022	Yksityisen ja julkisen sektorin digitalisaatiota ja uusien digitaalisten liiketoimintamahdollisuuksien omaksumista tuetaan. Kotimaassa sovitaan vahvasta ilmastolaista, ja kattavat toimeenpanosuunnitelmat valmistuvat. Koronaelvitys kohdistetaan tehokkaasti vihreään siirtymään. Suomi aloittaa Nato-jäsenyyssprosessin.
2025	Koulutuksen ja tutkimuksen ohjaus on uudistettu vastaamaan tulevaisuuden tarpeita. Suomen kilpailuasema vahvistuu. Fiskaaliset ja muut ohjauskeinot tukevat ihmisten hyvinvointia ja terveyttä. Sosiaaliturvauudistus on toteutettu, ja eriarvoistumisen vähentämiseen kiinnitetään vahvasti huomiota. Oikeudenmukainen siirtymä tukee päästövähennysten tekemistä ja vihreät investoinnit kasvavat edelleen. Luontopohjaiset ratkaisut alkavat levitä kuntiin ja kaupunkeihin, ja ekologinen kompensatio ja ennallistaminen ovat tulossa lainsäädäntöön. Suomen turvallisuuspolitiikan ja puolustuksen yhteensovittaminen Natoon jatkuu.
2030	Digitaalisuus on käytössä kaikkialla, julkishallinnon rakenteet tukevat ekosysteemimäistä toimintaa. Työnteon luonne on muuttunut, ja monen ihmisen elanto tulee useista eri lähteistä. Yhteiskunnan turvaverkot ovat joustavia ja kattavia. Suomi on tehnyt onnistuneen siirtymän luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja edistää kiertotaloutta digitaalisin ratkaisuin. Korkean lisäarvon biotaloustuotteiden tuotanto on arkipäivää. Luonnonvarojen kulutus on kääntynyt laskuun kiertotalouden edetessä ja kulutuksen hiilijalanjälki on puolittunut. Luontopohjaiset ratkaisut tuottavat laajalti hyvinvointi- ja ympäristöhyötyjä. Nuorista aikuisista yli 50 % on korkeakoulutettuja, ja oppimistulokset, T&K-panostukset ja niiden vaikuttavuus sekä tutkimuksen laatu vahvistuvat. Koulutuksellinen tasa-arvo kasvaa ja jatkuvan oppimisen saavuttavuus on hyvä. Suomi toimii rakentavasti ja menestyksekkäästi YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvana jäsenenä 2029–2030.
2035	Systeeminen kestävä muutos etenee, ja Suomi on aloitteellinen ja aktiivinen kansainvälisissä neuvotteluissa. Suomi on hiilineutraali (päästöt ja hiilinielut tasapainossa) ja resilientti kiertotalousyhteiskunta, jossa liikenne on sähköistetty ja uusiutuvat energiamuodot yleistyvät. Kasvava hyvinvointi irtautuu luonnonvarojen kulutuksesta. Ennallistamistoimet purevat ja luonnon monimuotoisuus kohenee, ja rannikkovesienkin tila paranee nopeasti päästöjen vähetessä. Veropohja on muuttunut työn omistuksen murroksessa, julkiset palvelut pystytään järjestämään laadukkaasti ja tasapuolisesti. Jatkuva oppiminen on valtavirtaa.
2040	Luonnon kokonaisheikentymättömyys on saavutettu ja laajoja alueita on ennallistettu, jolloin ekosysteemit kestävät stressiä, hiilinielut ovat vahvoja ja hyvinvointihyödyt suuria. Suomi on hiilinegatiivinen ja sen vesien tila hyvä. Suomalaiset yritykset ovat merkittäviä globaaleja toimijoita ja maassa on aktiivinen, toimialat sekä sektorit ylittävä TKI- ja liiketoimintaekosysteemi. Kilpailukyky rakentuu osaamis- ja TKI-pohjaisesti uudistuen, jatkuvasti oppien ja edelläkävijänä. Väestö on työ- ja toimintakykyistä ja ihmiset pitävät hyvää huolta fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnistaan.

Mitä vielä pitää tapahtua, jotta skenario yhteistyön maailmasta toteutuisi.

- Vuonna 2023 kulttuurin ja taiteen asema kestävän tulevaisuuden yhtenä vipuvaikutustekijänä on tunnistettu.
- Tulevien sukupolvien koulutus on monimuotoista, luovuus, taide ja taitoaineet ovat saaneet tärkeän sijan opetuksessa.
- Lasten harrastusmahdollisuudet ovat taloudellisesti saavutettavia.
- Taiteen perusopetus ja peruskoulu tekevät läheistä yhteistyötä.
- Taideharrastukset, liikunta- ja urheiluharrastukset ovat saavutettavia ja maantieteellisesti tasa-arvoisesti saatavilla.
- Oppiminen ja sivistys on tasapuolisesti saatavilla, Suomi on lukutaidon kärkimaa – kaikilla kielillä.
- Suomen, ruotsin ja saamen kielen asema on vahva ja kehittyvä.

Kiitos tilaisuudesta saada lausua Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cuporen
näkemyksiä valtioneuvoston selonteosta

Marjo Mäenpää, johtaja
marjo.maenpaa@cupore.fi